

**תא"ל רלי מרגלית,
מפקד מפקדת הקורונה
הלאומית, מדינת ישראל
מוכנה למה שמצפה לה?"**

**"אני מוכן לחתום לך:
בתי החולים שלנו יגיעו
למציאות שמעולם לא
הייתה במדינת ישראל. זה
יקרה לא עוד הרבה זמן,
בשבועות הקרובים ממש"**

תא"ל רלי מרגלית, ראש מפקדת 'אלון' היוצא, משוכנע שצונאמי האומיקרון הוא מה שיגרום למערכת הבריאות לקרוס. בראיון פרישה בלעדי הוא מסביר למה מודל הכיתה הירוקה נכשל, למה איכוני השב"כ מוצדקים אבל כבר לא אפקטיביים ולמה אין טעם להשאיר את נתב"ג סגור. ובכל זאת, יש דרך לנצח את הקורונה

שרית רוזנבלום / צילום: יונתן בלום

“יכול להיות שנידרש לסיוע באספקה”. חיילי פיקוד העורף מחלקים מזון בבני-ברק בגל הקורונה הראשון

צילומים: שאול גולן, ריאן פרויס

דווקא להקל את המגבלות. ההנחיות, המורכבות ממילא, הפכו לבלבול לא מובן של הוראות סותרות. כן בדיקות, לא בדיקות. כן בידודים, לא בידודים. תא"ל מרגלית, במדינות כמו אנגליה ודנמרק מערך הבדיקות הגיע לאי-ספיקה. זה יקרה גם אצלנו. בכמה בדיקות אנחנו יכולים לעמוד ומה צריך לעשות כדי לעמוד בצונאמי שמתקרב?

“בעבר כבר הגענו ל-230 אלף בדיקות ביום. זה כמו כמביא את המערכת ללחץ גדול מאוד. צריך להבהיר לעם ישראל, שכשהיו רבע מיליון בדיקות ביום הוא לא יוכל להמשיך לקבל את התוצאות במהירות שהוא מקבל אותן היום, והתור לבדיקות האלה לא יהיה רבע שעה. זה ייצור עומסים ופקקים. אי-אפשר לגדול עד אינסוף. כבר בשבוע הקרוב יצטרכו לקבל החלטות לגבי תערוף בדיקות. מי נבדק ומי לא. לא כל אחד יוכל להיבדק. עד היום גילינו לא יותר מ-12 אלף מאומתים ביום. זה פחות או יותר הגבול, אולי קצת יותר מזה. באיזשהו שלב פשוט לא נדע יותר על כל מי שמאומת.”

החקירות האפידמיולוגיות איבדו את ערכן בהיקפים כאלה של נדבקים? “במספרים הנוכחיים, כבר לא מספיקה קטיעת השרשרת. אי-אפשר לעצור את זה עם צמ"מים (צוותי משימות

מאשפזים אנשים שזקוקים לבית חולים, מצבם יידרדר.”
אם נניח שמה שעומד לקרות כאן בשבועות הקרובים הוא רק חצי מהתרחיש הגרוע ביותר. מדינת ישראל מוכנה למה שמצפה לה?
“בעניין הזה אני מוכן לחתום לך: בתי החולים שלנו יגיעו למציאות שמעולם

את המפגשים לזומים ככל שאתם יכיר לים, תעשו דברים מרחוק. אם כל אדם ילך צעד אחד אחורה זה ישנה את תמונת התחלואה מקצה לקצה.”
ועדיין בתוך המציאות הזו, כשהגל כבר מתרומם מול עינינו, אנשים לא ממהרים להתחסן.
“הם ירוצו לשם בעוד שבוע. תהיה

בשבוע שעבר, במועד שנקבע מראש, אך בתזמון לא אידיאלי, בלשון המעטה, כשמספרי הנדבקים כבר החלו לטפס והדריכות הלאומית לקראת צונאמי האומיקרון הצפוי מתקרבת לשיא, סיים את תפקידו אחד הגנרלים המרכזיים והמשמעותיים במלחמה בקורונה, תא"ל (במיל') רלי מרגלית.

מרגלית שעמד בראש מפקדת אלון של פיקוד העורף והיה ממקימי תשתית החקירות האפידמיולוגיות של מדינת ישראל, עמד בחזית המלחמה בני גיף בשנה האחרונה, והוא אחד האנשים שמכירים את התנהלות המגפה הכי טוב בישראל. הוא תכנן לעזוב את התפקיד בתקופה רגועה יחסית, אבל הקורונה הוכיחה, שוב, שככל שמדובר בה – צריך תמיד לצפות לבלתי צפוי. “אומיקרון”, אומר מרגלית, “באמת הגיע בהפתעה מוחלטת.”

בכל העולם לא יודעים בדיוק איך לאכול את הווריאנט הזה. מידבק כמו אש אבל אולי גורם למחלה פחות קשה. עד כמה אתה מוטרד?

“אני מוטרד. מאוד-מאוד מוטרד. לווריאנט הזה יש גם צדדים פחות גרועים. ככל הנראה הוא פחות חמור בהשפעה הקלינית שלו על האדם. יש סימנים מובהקים לזה. הוא פחות נקשר, או בכלל לא נקשר לתאי הריאה. הוא בעיקר תוקף את מערכת הנשימה העליונה, כך שזה גורם פחות למחלה קשה, אבל הוא מאוד מידבק, כולל למחוסנים. אומר יותר מזה: כמעט ואין סיכוי שתפגוש בן אדם שחולה באומיקרון ולא תידבק ממנו. אם נפגשת איתו כשאתה מחוסן, בסבירות גבוהה מאוד שהמחלה שלך תהיה קלה עד כדי לא מורגשת כמעט. אין לנו כמעט מציאות של אנשים שהם מחוסנים, שנפגשו עם אומיקרון, והם בתחלואה משמעותית. אני לא מבין איך אנשים לא רואים את הדבר הזה ורצים להתחסן. יש כמה פעולות שחייבים לעשות אותן באופן בהול.”

למזל?
“חייבים לצמצם מפגשים. דחוף. עכשיו. זו האחריות של האזרח. צריך לומר לציבור: תקשיבו, זו הסיטואציה, תעבירו

מתחלואה קשה אני לא מוטרד. כי הווריאנט הזה ככל הנראה לא מוביל לתחלואה קשה. למה הוא כן מוביל? לאשפוזים. מערכת הבריאות תקרוס. זה אומר שבעוד תקופה מסוימת, שהיא לא רחוקה מכמה שבועות, אם לא יעשו משהו שהוא דרמטי, יהיה פה ניהול ביקושים של אשפוזים. כלומר, יהיו אנשים שלא יוכלו להתאשפז למרות שמצבם יצריך אשפוז. כשלא מאשפוזים אנשים שזקוקים לבית חולים, מצבם יידרדר”

מיוחדות – ש"ר). עד עכשיו הרווחנו ים של זמן למדינת ישראל. אנחנו וברי-טניה פחות או יותר התחלנו באותו קו, תראי איפה הם היום ואיפה אנחנו. אבל כל התכלית של קניית הזמן הייתה להספיק לתת עוד חיסונים. חייבים הגב' לות, וחייבים לחסן, לחסן, לחסן. זהו. זאת כל האסטרטגיה.”
למה אתה מתכוונת בהגבלות?
“אני לא מבין למה צריך להיות

לא הייתה במדינת ישראל. זה יקרה לא עוד הרבה זמן, בשבועות הקרובים ממש, מסיבה מאוד פשוטה: הסימפטומים של המחלה הם אמנם בסדר גודל יותר קלים מהדלתא, בעיקר באוכלוסייה מחוסנת. ועדיין – יש לנו אוכלוסייה גדולה מאוד שלא חוסנה, ויש לנו אוכלוסייה מבוגרת גדולה. ההסתכלות באומיקרון לא צריכה להיות על תחלואה קשה אלא על אשפוזים, כי מאשפוזים גם חולים במצב בינוני. בגלל מספרי הנדבקים העצומים שיהיו פה, יהיה קשה מאוד לתת מענה לכולם ויכול להיות שנעבור את ספיקת האשפוזים. זה הרבר הכי מטריד מכל הבעיות. כשהמספרים יהיו עצומים, גם אם המחלה יחסית קלה היא תייצר כמות אשפוזים שיאתגרו את מערכת הבריאות באופן קיצוני.”

× × ×

השבוע האחרון היה שבוע של בלבול גדול. היונוק בנדבקים, ממאות לאלפי פים ביום, העיד על שינוי משמעותי במגמת התחלואה. אבל בזמן שהמומחים מפרסמים שוב תחזיות פסימיות, על עשרות אלפי מאומתים ביום, הממשלה החליטה

ריצת אמוק. אני רק מקווה שזה לא יהיה מאוחר מדי.”
ממה אתה חושש?
“צריך להפריד בין תחלואה קשה לבין אשפוזים. מתחלואה קשה אני לא מוטרד. כי הווריאנט הזה ככל הנראה לא מוביל לתחלואה קשה. למה הוא כן מוטרד? לאשפוזים. נגיד שהוא יביא לחצי משיעור האשפוזים שהיו בדלתא. אבל אנחנו מדברים על מספרים אבסולוטיים הרבה יותר גדולים. מה שיהיה פה בשבועות הקרובים זה עשרות אלפי נדבקים ביום. המספרים יהיו פסיכיים. באמצע השבוע כבר היינו על מקדמם הדבקה של 1.47. מעולם לא היה דבר כזה. בסוף השבוע הוא כבר יעבור את ה-2. הקפיצה של הנדבקים בוודאות תעלה את ה-R למעלה. כשהמספרים כאלה גדולים, והמחלה ארוכה יותר, כל יום את מוסיפה הרבה יותר חולים חדשים מאשר אלה שיורדים ממצבת התחלואה. המספר המצטבר יהיה עצום. מערכת הבריאות תקרוס. זה אומר שבעוד תקופה מסוימת, שהיא לא רחוקה מכמה שבועות, אם לא יעשו משהו דרמטי, יהיה פה ניהול ביקושים של אשפוזים. כלומר, יהיו אנשים שלא יוכלו להתאשפז למרות שמצבם יצריך אשפוז. כשלא

“אני קורא לה 'אשת הברזל'.” ד"ר אלרעי פרייס

“אי-אפשר בלעדיו,
אבל יש לו מגבלות.”
חיסון לקורונה

צילום: גדי קבלר

רפואי בגלל העומס ואיך זה ישפיע על חולים שיזדקקו לאשפוז בתחומים האחרים.”

× × ×

האומיקרון, ממש כמו הנגיף המקורי, נחת על העולם בהפתעה. ביום שישי 26 בנובמבר זוהו המקרים הראשונים בישראל, בקרב נוסעים שחזרו מחו"ל. בצהרי אותו יום כבר קיים ראש הממשלה מסיבת עיתונאים דחופה ואמר לציבור את מה שהוגדר אז על ידי רבים כ"היסטריה", וחודש לאחר מכן, התגלה כמדויק: "אור" חי ישראל – אנחנו במצב חירום.

"שרון אלרעי פרייס הציפה את זה למעלה ומהר מאוד הבינו שיש פה אירוע אמיתי וגדול מאוד", משחזר מרגלית את אירועי היום הדרמטי ההוא. "אני חושב שישראל הייתה המדינה הראשונה בעיר לם שהבינה את הדבר הזה. ראש הממשלה כינס דיון תוך דקות. גם אני קיבלתי טלפון, 'תעלה דחוף'. על הקו היו המון אנשים. הסבירו את הסיטואציה החדשה והיה תהליך מאוד מהיר של קבלת החלטות. תוך זמן קצר סגרו חלקית את השמיים."

איך הבנתם שאנחנו בבעיה?

"ראש הממשלה, שאני מסכים עם הגישה שלו, לקח את זה לאקסטרים, ואמר: אם לא תפסת את זה בהתחלה, בהמשך כמעט לא משנה מה תעשה, אתה כל הזמן תרדוף אחרי זה. הוא אמר: בואו נבלום את הדבר הזה. ובעצם הוביל למערכת של הנחיות מאוד דרמטיות. בעקבות ההכרזה הזו לא ישנו כמעט 72 שעות. כל אדם שחזר מחו"ל עבר סקירה מלאה כדי לזהות האם הוא מהווה פוטנציאל לתחלואה באומיקרון. החקירות הפכו הרבה יותר עמוקות, כי חיפשנו לא רק את המגעים של המאומתים, אלא גם את המגעים של המגעים. הייתה הפעלת כוח בעוצמה אדירה במטרה לבלום כמה שניתן את התפשטות הווירוס הזה. ואכן בזכות התגובה המהירה והאגרסיבית הזו קנינו לישראל כמה שבועות."

אבל הציבור כמעט לא התחשב, מעריכות הבריאות והחינוך נותרו בדיוק כפי שהיו. אז האם בדיעבד, הזמן הזה, לא ירד לטמנון?

"אם לא היינו עושים את הפעולות האלה היינו לוקחים סיכון ענק. הזמן שקנינו איפשר לנו ללמוד את המצב ולברוק מחדש מה יעיל ומה לא. אני חושב שהממשלה מנהלת מאוד נכון את הסיכונים שלה."

בוא נדבר קצת על ההיענות, או יותר נכון חוסר ההיענות, של הציבור להנחיות. הם לא משתפים פעולה. הם מב"ריזום מבידודים, הם בורחים ממלונות, הם טסים לחו"ל אחרי שהתברר להם שהם חיוביים. איך אפשר לנסות לשלוט במגפה ככה?

כל דבר שוקלים בכובד ראש. אני מביא את זה מהכיוון של 'אוקיי', זה המצב, וע"כשיו צריך לעשות איזשהו שינוי. צריך להבין, מפקדת אלון פעלה לצמצום התחלואה וקטיעת שרשרות ההדבקה. זו הייתה הפעולה הנכונה בעת הזו. התחלואה התעכבה. השנינו, עכשיו צריך לעבור לפאזה אחרת. קצת יותר הגבלות תנועה. הקריאה שלי היא פחות למקבלי ההחלטות ויותר לעם: תבינו את הסיטואציה ותתרחקו."

אתה מצליח ליישם את זה באופן אישי?

"אני בהחלט עושה עכשיו פעולות להתרחק כרגע לגמרי מאנשים. כשהיננו שלי רוצות ללכת למפגשים אני מסביר להן שיימנעו מזה כרגע. כולן בבית השבוע בגלל שבכיתות שלהן היו מאומתים. חייבים לנטרל את התפיסה הציבורית שהאומיקרון הוא סתם. אני שים חושבים שמדובר בצינון קטן. זה ממש לא."

נשיא התאחדות התעשיינים רון תומר מדבר על פגיעה אפשרית באספקה. יש מצב שנראה את חיילי פיקוד העורף מחלקים לנו מזון ברחובות?

"האם יכול להיות שנידרש לסיוע בתחום הזה? אני לא יודע. יכול להיות. אני רק יכול לומר שחיילי פיקוד העורף יידבק באותה מידה כמו עובד בתנובה. המחלה הזאת לא פוסחת על אף אחד."

בכל זאת ננסה רגע להפיש את פרומיל הכוס המלאה. האם ייתכן שההדבקה המהירה והנרחבת שצפויה לנו תביא אותנו למצב הנכסף של חסינות עדר, שמדובר עליו מתחילת המגפה?

"הגל הנוכחי יעבור מהר, בגלל ההדבקה בקה הכל כך גבוהה. זו התזה שמדברת על חיסון עדר באמצעות אומיקרון. יכול מאוד להיות שזה שיקרה, אבל לא בטוח שזה יפתור את הבעיה. קודם כל, כי לא בטוח כמה זה יחזיק עבור וריאנט חדש אחר שיתפתח. צריך לזכור שהדבר קה המונית אולי תייצר חיסונית, השאלה מה המחיר שהיא תגבה. כמה יאבדו את חייהם, כמה לא יוכלו לקבל טיפול

סנת, ושתיים, היא נורא צפופה. לכן יש שם הרבקות גדולות. עכשיו השאלה איך אתה חי עם הדבר הזה. הישיבה בבית היא בעייתית. אני רואה את הקושי של הבנות שלי עם זה. צריך למצוא את הדרך לצמצם את ההרבות כדי לאפשר לכ"י תה שיש בה מאומת להמשיך ללמוד."

מה לגבי מודל הביתה הירוקה? הוא מונע בכלל הידבקות?

"הכיתה הירוקה לא עובדת. מה שעורבד זה מגן חינוך, ואת זה צריך להגדיל ככל האפשר. בדיקות אנטיגן לא מראות אם יש לך קורונה, אלא אם אתה מדביק. כל עוד בן אדם בודק בבוקר שהוא לא מדביק, הכל בסדר. אני לא נגד להמשיך ללמוד עם בדיקות אנטיגן אם יש גם ניטור שגרת. אם אתה לא עושה ניטור שגרת ורק מחכה להתפרצויות, אתה מאוד מסתמך על אמינות האנשים, ועל זה שכולם יעשו. בסוף צריך בדיקה מוסדית חדש-שבועית ואמינה, שבאה ובודקת את מצב התחלואה. אני חושב שמשרד החינוך צריך להיות יותר מעורב בנקודה הזו."

תסביר.

"משרד החינוך בא ואומר, אני פדגוג, אני לא אפידמיולוג. אני מבין את הטענה הזו. אבל גם אשתי לא אפידמיולוגית ובכל זאת היא מתעסקת בקורונה של הילדות שלה, כי אלה החיים. אם משרד החינוך יהיה יותר מעורב, האכיפה של הדבר הזה תהיה הרבה יותר טובה."

שהמורה תבדוק את התלמידים בבוקר? למה לא? יש עכשיו שיטות של נא-מני קורונה, כל מיני דברים כאלה ואחרים. אבל בהיעדר מעורבות מאוד-מאוד הדוקה, זה פשוט לא יקרה. רוצים לשמר את מערכת החינוך פתוחה? תעבדו בש"ביל זה?"

אתה בעד סגר?

"אני לא אוהב את המילה הזו, סגר. אני גם לא רוצה שישמע שיש לי ביקורת על ההגבלות. אין לי ביקורת. אני לא מביא את זה משם. אני חושב שבממשלת ישראל נעשות פעולות מאוד אחראיות כרגע. הייתי שותף בהמוני-המוני דיונים,

מפגש של יותר מעשרה אנשים במדינת ישראל. פשוט לעצור את זה. זה מאוד פשוט, כי אם לא יעצרו את זה עכשיו עוד מעט לא יהיה גם מפגש של שני אנשים. זה הכל. אסור שיהיו עכשיו אירועים, ואסור התקהלויות ולא צריך עכשיו לעשות כנסים. פשוט לא."

מהפרק מבחינתך.
"רצוי מאוד. תסתכלי מה קורה סביבך. כולם נדבקים. מספר המאומתים עולה בצורה היסטורית ועוד ירקיע שחקים. בסוף השבוע הזה כבר נהיה עם יותר מ-5,000 מאומתים. זה תרגיל כפל פשוט."

אבל גם לימודים בכיתה של 40 ילדים הם התכנסות.

"נכון, אבל במערכת החינוך יש בסך הכל מנגנוני ניטור יחסית טובים. אנחנו עושים המון-המוני בדיקות. צריך להגדיל את מגן חינוך (תוכנית הבדיקות היוזרות - ש"ר). ראש הממשלה הנחה להגדיל את זה בצורה משמעותית. ובאותן כיתות שאין התחסנות טובה, לא, אז לא ללמוד, רק בזום. אין מה לעשות. כי המשיך הלימודים יגרום לנזקים הרבה יותר קשים. לטמון את הראש בארמה ולהגיד 'הכל יהיה בסדר', זה גם סוג של אסטרטגיה. אני פחות מתחבר אליה."

הממשלה לא חושבת כמוך. השבוע החליטו על פתיחת השמיים באופן חלקי ועל שורת הקלות בבדיקות למי שנחשף לווריאנט. הלימודים בזום בוטלו ברשויות הכתומות ובחלק מהאדומות. זה הגיוני בעיניך?

"אני חושב שפתיחת השמיים נכונה, או לפחות תהיה נכונה בקרוב, כי השמיים לא מכניסים יותר תחלואה מהייצור המ"קומי שלנו. התכלית של סגירת השמיים היא למנוע כניסת וריאנט. אם אומי-קרון כבר בפנים, אין טעם לעצור את הטיסות. צריך רק למצוא את הטיימינג הנכון להחליט על זה."

ומה לגבי שאר ההגבלות?

"זו דילמה מאוד-מאוד קשה. בגדול אין פתרון טוב. אני חושב שנכון היה לעשות את הבלימה קודם, כשהמספרים נמוכים. במספרים כל כך גדולים כבר אי-אפשר לעצור כלום. לכן בעת הזו צריך למצוא את הפעולות הכי חכמות. הפעולות של פעם, כמו סגירת הרמטית, הן לא דווקא הכי נכונות עכשיו. אני טוען שהכל עכשיו נמצא בידי האזרחים. לכו צעד אחד אחורה. שימו מסכה כמו שצריך. אל תתחבכו בזמן הקרוב וכך תקטינו דרמטית את ההדבקה. זה מאוד פשוט."

בתי הספר, כצפוי, הם ברגע המוקד הגדול של ההדבקות. איזה ציון היית נותן למשרד החינוך על הטיפול בקורונה במערכת החינוך?

"אני חושב שהמערכת התעשתה לחלוטין והבינה שזה תפקידה והיא עוסקת בזה בכל הכוח. זה לקח קצת יותר מדי זמן אבל הם לקחו את זה בשתי ידיים, יש שיתוף פעולה מדהים עכשיו, ומגיעות להם הרבה מילים טובות."

ובכל זאת כל הורה חווה ברגע תחושת כאוס.
"מערכת החינוך היא מערכת מורכבת. אחת, כי בחלקה הגדול היא לא מחו-

נכון היה לעשות את הבלימה קודם, כשהמספרים נמוכים. במספרים כל כך גדולים כבר אי-אפשר לעצור כלום. הפעולות של פעם, כמו סגירת הרמטית, הן לא דווקא הכי נכונות עכשיו. לכו צעד אחד אחורה. שימו מסכה כמו שצריך. אל תתחבכו בזמן הקרוב וכך תקטינו דרמטית את ההדבקה. זה מאוד פשוט"

"אם האומיקרון כבר בפנים, אין טעם לעצור את הטיסות". נתב"ג

צילומים: יריב כץ, אלכס קולומובסקי, חיים צח - לע"מ

פיקוד העורף

בנאום הפרידה שלו מהתפקיד אמר מרגלית: "אשקר אם אומר שהדרך הייתה קלה, אבל בסוף תמיד יישבנו יחד את המחלוקות לאור אחרות המטרה - צמצום התחלואה והצלת חיים".
זה ממש וגר זאב עם כבש. איך נוצרה הבימיה?

"היה נורא קשה בהתחלה. באנו עם מנטליות אחרת. לקח זמן עד שהסתנו-כרנו. אי אפשר לבנות כזאת אופרציה בשתי דקות. זה לוקח זמן. יש איזשהו ניסיון אינסופי להלקות את אנשי הבי-ריאות, תמיד נכנסים בהם. אני אומר לך: אלה אנשים סופר-מסורים, שנות-נים את נשמתם. אני רואה בהם שותפים מדהימים".

איך הסתדרת עם שרון אלרעי פרייס, שעדיין מסתובבת עם מאבטח אישי בגלל איומים של מתנגדי היסוניה?
"אני קורא לה 'אשת הברזל'. היא טובת לב. לא ראיתי כזו מסירות מעור-לם. מופעל עליה לחץ איום. היא עומדת בו בגבורה עילאית. היא אמיצה לב, לא ממצמצת. היא אומרת תמיד את האמת שלה ולעולם לא תתפשר על האמת הזו".

פרופ' נחמון אש?
"אני מת עליו. הוא אחד האנשים הכי מצחיקים שאני מכיר. הוא ציני ברמות אחרות. יש לו הומור עוקצני. הוא לא מתרגש משום דבר בעולם. מקצוען אמיר-תי. גם המנכ"ל הקודם, פרופ' חזי לוי, עשה עבודה מצוינת".

במבט לאחור, איך היית מסכם את המ-ערכה עד כה?

"כל גל היה שונה לגמרי. פעם אחת בגלל המחלה עצמה, ופעם שנייה בגלל האופן שבו מדינת ישראל התייחסה אליה. התגובה הראשונית הייתה פנא-טית לגמרי: לא מעניין כסף, לא מעניין שום דבר, סגור את הכל, בוא נמנע את ההתפשטות של הנגיף. הגל השני כבר היה יותר מתון, הגל השלישי היה הפוך לחלוטין, והגל הרביעי היה באקסטרים, כאילו, חיים לצד הנגיף. והגל החמישי, הוא יחזור עוד פעם לכיוונים מגבילים. אני לא חושב שהגל הזה יהיה בגישת פתיחות כמו שהיה הגל הרביעי, אני חושב שהוא יהיה בגישה הרבה יותר סגורה, בעיקר בגלל שמבינים את הס-כנות בהתפתחות של הווריאנטים. בגל הרביעי הייתה תחושה נורא חזקה של מחוסנות. אפשר להיות לצד זה, כי אתה מחוסן. ועכשיו אתה בא ואומר: רגע, יש פה דברים שמערערים קצת על החיסון".

למדנו את מגבלות החיסון.
"זה לא שהוא לא טוב, הוא מאוד-מאוד טוב, הוא הכרחי ואי-אפשר בלעדיו, ושלא יובן בשום אופן אחרת. אבל עדיין יש לו מגבלות. ועכשיו נוקטים, ובצדק, איזו גישה פחות בטוחה. סוג המגבלות ישתנה כל הזמן. עסקים קטנים לדעתי כמעט ולא ייפגעו, יאפשרו להם להמשיך לע-בוד. אני חושב שהבינו שאין שום סיבה לסגור משרד עורכי דין. ואפשר לעשות הרבה מאוד מהדברים גם בזום. עם קצת ריחוק, אפשר להסתדר".

בין הגל השלישי לרביעי הייתה תחושת אופו-ריה. לקח הרבה זמן עד שהמערבות חזרו

התשובה היא שלא נכון לטוס. אבל השי-נויים שחווה העולם בכל מקום הם עצור-מים. ולכן ההחלטות משתנות כל הזמן".

מפקדת הקורונה הלאומית לקטיעת שרשרת ההדבקה, המכונה מפקדת אלון, הוקמה ביוזמת פרויקטור הקורונה הרא-שון, פרופ' רוני גזום, אי שם לפני הגל השני, ביולי 2020 והחלה לעבוד חודש לאחר מכן בבסיס פיקוד העורף ברמי-לה. החודשים הראשונים לפעילותה היו עתירי קונפליקטים: הקמת מערך החקי-

מצוין. "נתב"ג מדהים בכל קנה מידה", הוא אומר. אתה רציני?

"תראי לי שדה תעופה שעובד יותר טוב. יצא לי להיות בכמה מקומות לאחד-רונה. פריז, אתונה, מיאמי. הזיה מוחלטת. אין שום מקום בעולם שכל מי שנכ-נס בשערי המדינה עובר בדיקת PCR. נתב"ג הוא מודל עולמי. האם לקח קצת זמן לייצב את המצב? אני מסכים. ולמרות זאת, אני מוכן להתחייב על המודל הזה. שמישהו יראה לי יותר טוב".

ובכל זאת, הרעה הגיעה משם. ולא פעם

"ככלל, רוב הציבור אחראי. רובו לא מפר בידור, רובו עושה בדיקות, רוב הציבור שנדרש לעשות בדיקות אנטיגן לילדים שלו באמת בודק ולא מזויף אותן. הוא צריך כמוכן לקבל מידע, אבל בסופו של דבר אין לאנשים איזו נטייה אובדנית להידבק. הם רוצים לשמור על עצמם ועל הילדים שלהם. הדבר החשוב ביותר הוא להסתכל להם בעיניים ולהגיד להם את האמת".

ובכל זאת, רק 30 אחוז מחוזרי חו"ל נבדקים בבדיקה השנייה, ולפחות חלקם מפירים בידוד. איך אתה מסביר את זה?

כשהיו רבע מיליון בדיקות ביום אנשים לא יוכלו להמשיך לקבל את התוצאות במהירות שהן מתקבלות היום, והתור לבדיקות האלה לא יהיה רבע שעה. זה ייצור עומסים ופקקים. אי-אפשר לגדול עד אינסוף. כבר בשבוע הקרוב יצטרכו לקבל החלטות לגבי תעדוף בדיקות. מי נבדק ומי לא. לא כל אחד יוכל להיבדק"

רות נמשכה זמן ארוך מהמצופה וגרמה לחיכוכים עם אנשי משרד הבריאות ולחילופי האשמות הדדיים על חוסר יעילות ובעיות מקצועיות, חלקן פורסמו בעבר במוסף זה. עם הזמן קיבלה המפק-דה אחריות נרחבת על בדיקות הקורו-נה, החקירות האפידמיולוגיות, תפעול מערך המלוניות, תחקור אירועי הדבקה מרכזיים וממש לאחרונה גם על תחיית מבצע החיסונים בבתי הספר. אחרי חר-דשים ארוכים של עימותים המערכות השתלבו זו בזו, עד כדי כך שאחד מבכ-רי משרד הבריאות אמר לי השבוע: "יש אינספור חילוקי דעות איתם, אבל בסוף אי-אפשר היה לעשות את העבודה בלי

בראשונה.
"המטרה של נתב"ג היא לא למנוע כניסת וריאנטים לישראל אלא לאתר את החולים בכניסה והדבר הזה נעשה בצורה פנומנלית. למנוע כניסה זה החלטת מדי-ניות. לא החלטה של אופרציה".
דיברת על המגבלות של בדיקות אנטיגן במערכת החינוך. אבל גם לפני הטיסה לישראל מסתפקים בבדיקת אנטיגן.
"לבדיקת אנטיגן ו-PCR יש מטרות שונות לחלוטין. PCR מזהה תחלואה. האם הנברק מאומת או לא מאומת. כדי-קת אנטיגן מזהה האם יש לך כרגע עומס נגיפי שהופך אותך למדביק. השילוב של בדיקת אנטיגן לפני העלייה למטוס, שאומרת שבזמן הטיסה האיש הזה לא מידבק, PCR בהגעה לארץ ואחר כך עוד בדיקה, הוא בעיניי הקוקטייל הכי נכון שיש, כי בדיקת אנטיגן שנעשית ממש לפני העלייה למטוס תמנע טוב יותר הדבקה בטיסה עצמה. כאשר היא שלילית אפשר לומר בסבירות מאוד גבוהה שלא תהיה הדבקה כזו".

למה בכלל אנשים צריכים להמשיך לטוס לחופשות באמצע מנפה?
"המצב בחו"ל מאוד אקוטי כרגע. לכן כרגע

"יש מקרים חריגים שבהם צריך לטפל בצורה קיצונית. הדבר הזה לא מטופל בעיניי בצורה מספיק טובה ברמת האכי-פה. אדם שהפר בידור, אין שום בעיה להגיש נגדו כתב אישום, וצריך לעשות את זה. אם לא יעשו את זה - אנשים לא יירתעו. אם שניים-שלושה סיפורים של קנסות מאוד-מאוד גדולים ייצאו החוצה, הציבור ייזהר. אני לא מקנא במקבלי ההחלטות בעניין הזה, אבל בלי זה, זה לא יעבוד".

למה זה לא עובד אצלנו?
"ממש לא מצליח להבין את הבעיה. הייתי בגואטמלה לפני תקופה. המס-כות משורכות לאנשים לפרצוף. הם לא מעיזים להוריד אותן. שמשטרת ישראל, עם כל הכבוד, תתחיל להתעסק עם זה. זה נורא-נורא פשוט. ראש הממשלה אומר עכשיו כולם עם מסכות צמודות לפנים. לא רבע אף, לא חצי נחיר. מי שיימצא עם מסכה לא תקינה, יקבל דוח במקום, אלף שקל. אלף דוחות ביום אחד, נגמר הסיפור. כולם משורכים למסכות".

את הכניסה לישראל עשה האומיקרון, כמו קודמיו, דרך שער הכניסה הראשי שלנו. ביום שני השבוע זוהו יותר מ-400 מאומתים שחזרו מחו"ל. ולמרות זאת מרגלית מתעקש ששרה התעופה עובר

"לקח את זה לאקסטרים". בנט

"מצחקיק וציני". פרופ' אש

נחיה עם הנגיף עוד שנים. תא"ל מרגלית במפקדת הקורונה

צילום: יוחנן בלום

גדולה מהצלוקת של 11 בספטמבר. כמו שאחרי נפילת התאומים הייתה השקעה ענקית בהומלנד סקוריטי, הקורונה תורביל אותה להשקעה ענקית ב־HEALTH SECURITY – אנשים ישקיעו במוכנות שלהם לתרחישים פנרמיים כאלה ואחרים. היא גם תקדם מאוד את האבחון הגנטי, בהמון תחומים. אני חושב שכדאי שנוביל בתחום הזה ולא נהיה מובלים. אנחנו עדיין לא שם. בקצב ההתפתחות הטכנולוגית אנחנו צריכים להיות יותר טובים. פה אני גם קצת מבקר את עצמנו. אני לא בטוח שהמערכת מספיק חדה ומספיק דוחפת לדברים חדשניים.”

מה עמדתך בנושא איכוני השב"ב, שהוחזרו והופסקו מיד בתחילת האומיקרון בגלל הביקורת הציבורית? “יש בהם תועלת אדירה לא כי אנשים שקרנים, אלא כי הם פשוט לא זוכרים איפה היו וליד מי. ברור לגמרי שמעריכת אלקטרונית שמארתת איפה הבן אדם תאפשר קטיעת שרשרות בצורה הכי יעילה. בלחיצת כפתור אפשר לראות מי היה ליד מי מתי. בקונסטלציה שהוצעה, הם נותנים בעיניי מענה מאוד מידתי. כל זה היה כמובן נכון כשהמספרים היו קטנים. היום בנקודת הזמן הזו כשהתחלואה המונית ממילא אין בהם שום טעם.”

אחרי שנה ושלושה חודשים של עבירה סביב השעון, כשהכל סביב בוער, צעד מרגלית ביום רביעי שעבר החוצה משרה הקרב, בתחושה קלה של החמצה. “דחינו קצת את מועד העזיבה שלי, אבל אי אפשר להגיד לבן אדם שכבר סוכם איתו שהוא לא נכנס לתפקיד”, הוא מסביר את העיתוי המשונה שבו פרש. “אשאר בתמונה ככל שישקשו ממני, אבל מפקדת אלון מאוד חזקה ויציבה. תא"ל שלומי בן מוחה, שמחליף אותי, הוא מפקד מצוי. אני יודע שהשארתי את המקום בידיים טובות מאוד.”

אחרי חופשת שחרור בת יום עם אשתו בטבריה (“גם אותה הצעתי לקצר, אני לא מסוגל לשבת בשקט”) הוא מתכנן לחזור להתמודד עם אויבים ביולוגיים. “כבר נקשרתי עם סטארט-אפ שעוסק בחיסוני עצים. בארצות הברית ובאיטליה יש בקטריה שתוקפת את ההדרים ואת הזיתים. אני מתעסק בסוגיית האופרציה בעיקר. אין לי ידע חקלאי. הייתי גם רוצה לסייע למדינות עולם שלישי בהתמודדות עם הקורונה. אני מוכן להשקיע בזה הרבה מאוד, גם בהתנדבות.”

אתה יכול להעריך כמה זמן עוד נחיה עם הנגיף?

“בגלל שלא כל העולם מחוסן זה ייקח להערכתי שנים. שלא באשמתן, אמריקה הלטינית, דרום אמריקה, אפריקה ימשיכו להצמיח לנו וריאנטים. העולם הוא גלר בלי, אי אפשר לאטום את הגבולות, ולכן תהיה ארפטציה של החיסון וחוזר חלילה. הגיים ציינג'ר יהיה התרופות. בסופו של דבר הקורונה תהיה כמו איירס. פעם הוא היה גור דין מוות. היום חיים עם הנגיף. השילוב של החיסונים עם התרופות, לצד ההתמודדות, ייצרו מיקס שנלמד לחיות איתו.”

הוקל לך להיפרד מהקורונה? בטקס הפרידה שערבו לך נראית די מאושר.

“כנראה אני שחקן טוב.”

sarit_r@netvision.net.il

מפקדת 'אלון', פרש – מרגלית החליף אותה. “יש לנו פיקוד ושליטה, מערכות טכנולוגיות וגם אנושיות. זו ההתמחות שלנו. אנחנו יודעים לקחת דברים, לגבש תמונת מצב, לבצע הערכת מצב של מה צריך לעשות ולהוציא לפועל, לא משנה אם מדובר בחיילי חי"ר שמסעירים, בטנקים או בחובשים שמבצעים חיסונים. ברור לחלוטין שלא ניתן לעשות את כל מה שנעשה פה ללא פיקוד העורף ומפקדת אלון, נקודה. כולם אומרים את זה היום. יש אצלנו אנשים ששנה וחצי הרבה כסף, מה שמגיע אותם באמת זה

דול שלי הוא שאני לא רופא. אני מת על הדבר הזה.”

אבל מרגלית (46), שריונר במקור, לשעבר סגן מפקד עוצבת הפלדה ומפקד חטיבת קריית וכתפקידו האחרון מפקד מחוז חיפה של פיקוד העורף, בכלל למד הנדסת אלקטרוניקה לתואר ראשון ולימודי ביטחון לתואר השני. “התקבלתי לדוקטורט ישיר בהנדסת אלקטרוניקה”, הוא מספר. “הייתי צריך להחליט אם אני עושה את זה או שאני הולך להיות מג"ד בשריון. כשלא הצלחתי להכריע, עשיתי את שניהם. לא סיימתי את הדוקטורט, לצערי, אבל יש לי כבר כמה פרסומים.

משרד החינוך בא ואומר, אני פדגוג, אני לא אפידמיולוג. אני מבין את הטענה הזו. אבל גם אשתי לא אפידמיולוגית ובכל זאת היא מתעסקת בקורונה של הילדות שלה, כי אלה החיים. אם משרד החינוך יהיה יותר מעורב, האכיפה של הדבר הזה תהיה הרבה יותר טובה. הכיתה הירוקה לא עובדת”

הצלת המולדת. יש להם תחושת שליחות מטורפת.”

למרות שהוא איש צבא בדמו, המעיד על עצמו שהוא “די קונפורמיסט”, הסגנון של מרגלית שונה בתכלית מהסגנון הצבאי הנוקשה המצופה ממי ששירת במדים כמעט שלושה עשורים. חלק מהרעיונות ששימשו למלחמה בנגיף צצו לראשונה ב“פרלמנט” שניהל בסלון ביתו בימי שישי בצהריים, על קוסקוס שהכין כמו ידיו. “כל פעם שמישהו היה מעלה בעיה מבצעית, נקרא לזה בלשון הצבאית, היינו יושבים ומגבשים פתרונות. בכל שבוע יצאו פה אלגוריתמים חדשים, חידוש טכנולוגי שהלך להתממשות. בתפיסת הפיקוד שלי, אין לי שום עניין בדרגות. מי שיש לו שכל יותר גדול – שיביא את הסחורה.”

המגפה, אומר מרגלית, תשנה את העולם בשני תחומים. “הצלוקת שתי שאר מהקוביד היא לא יערוך יותר

יחד עם קבוצה בניתי מערכת אלקטרואופטית שמזהה פרמטרים רפואיים, דופק, סטורציה, לחץ דם וכו', מכל מרחק שהוא, בתנאי שיש לי קו ראייה לחולה. מין סוג של לייזר בלתי נראה. פיתחנו משקפיים שמזהים לחץ תוך-עיני בריל-טיים, שאין דבר כזה. כשהייתי סמח"ט הייתי עושה את השבתות שלי במעבדת תל השומר. הפרויקט הבא שאני הולך לעשות הוא לזהות פרמטרים של עוברים באמצעות סיב אופטי.”

באוגוסט 2020 היה אמור להשתחרר מהשירות הצבאי. כמה חודשים קודם הגיעה הקורונה. “ישבתי לאלוף (מפקד פיקוד העורף אורי גורדין – ש"ר) על הווריד”, הוא נזכר. “אמרתי לו, ‘החקי רות האפידמיולוגיות, זה לא עובד טוב. אני לא מבין למה הצבא לא לוקח את זה’. כשהצבא קיבל על עצמו את התפקיד הזה, הוא אמר לי, ‘זה שלך’.”

לעבוד. המצב שונה הפעם?

“בין הגל השלישי לרביעי לא היינו טובים. אני חושב שלא נערכנו. היום אנחנו במקום אחר לגמרי. לקח שניות לעשות את הסוויץ' ממצב תרדמת יחסית למצב של אקסטרים פעילות. המערכות הרבה הרבה יותר משומנות עכשיו.”

אלה החוזקות של המערכת. איפה החולשות שלה? מה טעון טיפול עדיין?

“משרד הבריאות לא באמת גדל. בשלב הזה כבר צריך היה לעשות התאמה מספיק טובה של משרד הבריאות בשביל שהוא ייקח את המשימה הזו על עצמו, ואני חושב שפה אנחנו קצת באיחור. פי קוד העורף יישאר בתמונה כל זמן שצריך אותו. אבל בסוף משרד הבריאות צריך לדעת לקחת את ניהול האופרציה הזו על עצמו, כי הצבא לא יכול להיות כאן לנצח. יש לו משימות אחרות.”

אם אומרים לך מחר, 'רלי, קח כל סכום שאתה צריך ותכין את ישראל להמשך המגפה'. מה היית עושה?

“לפני הכל, צריך לתת מענה מאוד גדול לבעיות של מערכת הבריאות. קופות החולים ובתי החולים הם לא פחות ממעולים. צריך לתגבר אותם גם בכוח אדם וגם במיטות לקראת הלא נודע. הייתי מזרו מאוד את בניית מערכת ההתרעה לוירוסים. גוף מחקרי שיועד לזהות, לאתר בעיה ולתת הכוונה מיידית. הייתי משכלל ומגדיל משמעותית את מערך הבריאות. והייתי משפר באופן דרמטי את ההתקדמות בריצוף הגנטי. אני חושב שמדינת ישראל צריכה להמשיך ולהוביל בתחום הריצוף. היא קצת נתקעה לדעתי.”

איך התרשמת מהברדק במערכת הפוליטית?

“המצאות הפוליטית במדינת ישראל היא מורכבת, לא משנה מאיזה צד אתה.

אני חייב להגיד שבתוך המורכבות הזאת, הדברים מתנהלים לא רע.”

שר האוצר, אביגדור ליברמן, מונע פי צוי עסקים שנפגעו מהקורונה. לפעמים נדמה שהכלכלה היא הפקטור העיקרי רי שמכתיב את כל מדיניות הקורונה שלנו.

“למערכת הבריאות יש דרישות גבוהות ובסוף צריך איוה בקרה וויסות. זה בסדר גמור שהאוצר הוא לא חותמת גומי. אני חושב שהם לקחו את זה קצת רחוק מדי. יש מקומות שבהם ההתערבות שלהם לא לגיטימית.”

× × ×

מי שמדבר איתו בחודשים האחרונים יכול להתרשם בטעות שמדובר בפרוץ פסור לרפואה. למרות המדים והחברות על הכתפיים, הידע שלו לא נופל מזה של מומחים גדולים ממנו בהרבה בתחום, או כפי שהוא עצמו מעיד: “הפספוס הגי”